

רשומות

הצעות חוק

2 בינואר 1995

2344

א' בשבט התשנ"ה

עמוד

210	הצעת חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - חיפוש בגוף האדם), התשנ"ה-1995
	תיקונים עקיפים:
	פקודת סבב הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969
	פקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971
	פקודת המכס [נוסח חדש]
	פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973
	חוק סמכויות שעת חירום (הוראות שעה), התשכ"ט-1969
	חוק הטיס (בטחון התעופה האזרחית), התשל"ז-1977
	חוק השיפוט הצבאי, התשט"ז-1955
223	הצעת חוק פיצויי פיטורים (תיקון מס' 6) (התפטרות לרגל לידה או לצורך התנדבות לשירות לאומי), התשנ"ה-1995

[935] **הצעת חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף האדם), התשנ"ה-1995**

- הגדרות 1. בחוק זה –
- "אדם כשיר" – רופא, רופא שיניים, אח, חובש, טכנאי או כל אדם אחר הכשיר לעשות את הפעולות הדרושות לחיפוש על פי חוק זה;
- "בית משפט" – בית משפט השלום;
- "חשוד" – מי שיש לגביו חשד סביר שעבר עבירה;
- "עבירה" – עבירה מסוג עוון או פשע;
- "קטין" – מי שטרם מלאו לו שמונה עשרה שנים, למעט חייל כהגדרתו בסעיף 1 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955¹;
- "קצין משטרה" – קצין משטרה בדרגת רב פקד ומעלה ובהעדרו פקד הממונה על יחידת חקירות;
- "חיפוש בגוף האדם" – חיפוש היצוני, לקיחת דגימה וחיפוש פנימי;
- "חיפוש היצוני" – אחד או יותר מאלה:
- (1) בחינה חזותית של גופו העירום של החשוד, לרבות צילומו;
 - (2) לקיחת טביעה של כל חלק מהגוף, למעט טביעת שיניים או מנשך שיניים;
 - (3) גזירת ציפורניים לשם דגימה;
 - (4) לקיחת חומר שמתחת לציפורניים;
 - (5) לקיחת שיער, לרבות שורשיו;
 - (6) לקיחת שאריות חומר מעל הגוף;
 - (7) בדיקה על העור בכל דרך שהיא שאין בה, דרך כלל, סיכון לבריאות;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 1 מוצעים שלושה סוגים של חיפוש בגוף האדם: חיפוש היצוני, לקיחת דגימה וחיפוש פנימי.

חיפוש היצוני – סוג חיפוש זה כולל מגוון של פעולות חקירה שונות, כמפורט בהגדרה; סוג זה של חיפוש אינו פולשני.

לקיחת דגימה – סוג חיפוש זה מתייחס ללקיחת דגימות שונות מגופו של אדם כמפורט בהגדרה; כדי לקבל חלק מהדגימות יש צורך לחדור לגוף האדם;

חיפוש פנימי – סוג חיפוש זה מתייחס לבדיקות חודרניות לגוף האדם.

כן מוצע לקבוע במפורש כי עבירה לענין חוק זה היא רק מסוג עוון או פשע.

מ ב ו א

לאור פסיקתו של בית המשפט העליון ובעקבות קבלת חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, נדרשת חקיקה מפורטת ומצמצמת בכל הנוגע לחיפוש בגוף האדם או על גופו, וזאת בשל הפגיעה בחירותו, בשלמות גופו ובפרטיותו כתוצאה מעריכת חיפוש מסוג זה בגופו.

החוק המוצע נדון בוועדה לסדר הדין הפלילי (אמצעים משטריים), שבראשותו של שופט בית המשפט העליון רב לוין. הצעת החוק שואפת להביא לאיזון הנדרש בין צרכי החקירה לבין הגנה על כבודו של אדם ועל ציגעתו, וזאת לאור הוראות חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו.

¹ ס"ח התשט"ו, עמ' 171.

"לקיחת דגימה" – אחד או יותר מאלה:

- (1) לקיחת דגימה של דם;
- (2) לקיחת דגימה של שתן;
- (3) לקיחת דגימה של רוק;
- (4) לקיחת טביעה של שיניים או מנשך שיניים;
- (5) לקיחת חומר מהנחיריים;

"חיפוש פנימי" – אחד או יותר מאלה:

- (1) בדיקה באמצעות מכשיר גלים על-קוליים;
- (2) בדיקה באמצעות מכשיר רנטגן;
- (3) בדיקה באמצעות סורק מסוג כלשהו;
- (4) בדיקה גינקולוגית לרבות לקיחת חומר;
- (5) בדיקה בפי הטבעת לרבות לקיחת חומר.

2. (א) אין עורכים חיפוש בגוף האדם אלא אם כן סוג החיפוש קבוע בחוק והחיפוש האדם – עקרונות

(ב) אין עורכים חיפוש בגוף האדם אלא בחשוד ולשם השגת ראיה לביצוע העבירה או לשם הוכחת הקשר שבין החשוד לבין ביצוע העבירה, אלא אם כן נקבע אחרת בחוק.

(ג) אין לערוך חיפוש בגוף האדם אלא לאחר שהתבקש תחילה לתת הסכמתו לכך.

ד ב ר י ה ס ב ר

ראויה, ובמידה שאינה עולה על הנדרש, או לפי חוק כאמור מכוח הסמכה מפורשת בו.

סעיף 2 סעיפים 7 ו-8 לחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו קובעים לאמור:

"מטרה

7. מטרתו של חוק-יסוד זה, מטרתו להגן על כבוד האדם וחירותו, כדי לעגן בחוק-יסוד את ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית."

"פרטיות וצינעת הפרט

7. (א) כל אדם זכאי לפרטיות ולצינעת חייו.

(ב) אין נכנסים לרשות היחיד של אדם שלא בהסכמתו.

(ג) אין עורכים חיפוש ברשות היחיד של אדם, על גופו, בגופו או בכליו.

(ד) אין פוגעים בסוד שיהו של אדם, בכתביו או ברשומותיו.

פגיעה בזכויות

8. אין פוגעים בזכויות שלפי חוק-יסוד זה אלא בחוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל, שנועד לתכלית

בחיפוש בגוף האדם מכל סוג שהוא יש פגיעה בפרטיותו של אדם ובצינעת הפרט שלו, שהן זכויות מוגנות בחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו. יחד עם זאת, בנסיבות מסויימות מתעורר הצורך לפגוע בזכויות אלה לשם הגנה על הפרט או על הציבור. במקרים כאמור, כאשר יש הכרח בפגיעה בזכויות אלה, מוצע שהחיפוש בגוף האדם ייעשה באופן שהפגיעה תהיה מוערית, כדי שהחיפוש לא יחרוג מהעקרונות הקבועים בחוק היסוד. על כן מוצע:

(1) שהחיפוש בגוף יהיה רק מסוג שייקבע בחוק;

(2) שיערך רק באדם החשוד בעבירה שהיא מסוג עוון או פשע;

(3) שלא ייערך חיפוש בגוף אלא אם כן נדרשה תחילה הסכמתו של החשוד, וזאת כדי להשאיר, ככל שניתן, בידי אדם השליטה על מה שנעשה בגופו;

(ד) חיפוש בגוף האדם ייעשה בדרך ובמקום שיבטיחו, ככל האפשר, שמירה על כבוד האדם, על פרטיותו ועל בריאותו, ובמידה המועטה האפשרית של פגיעה, אי נוחות וכאב.

(ה) ביקש אדם שהחיפוש בגופו ייעשה על ידי בן מינו, תיענה בקשתו אלא אם כן מילויה יטיל נטל בלתי סביר, בנסיבות המקרה, על הרשות החוקרת.

חיפוש היצוני 3. (א) היה לשוטף יסוד סביר לחשוד שעל גופו של חשוד נמצאת ראייה להיכחת ביצועה של עבירה או להוכחת הקשר שבין החשוד לבין ביצוע העבירה, רשאי הוא לערוך בו חיפוש היצוני אף אם החשוד לא נתן את הסכמתו לאחר שנתבקש לכך, ואף ללא צו שופט.

(ב) לא נתן החשוד את הסכמתו לחיפוש היצוני, רשאי שוטף להשתמש בכוח הסביר הנדרש לביצוע החיפוש, לאחר שהחשוד הובא לפני קצין משטרה והוא נתן אישור בכתב לשימוש בכוח לאחר ששמע את החשוד; לא ניתן לערוך את החיפוש מחמת התנהגותו של החשוד, יסביר לו השוטף את המשמעות המשפטית של סירובו כאמור בסעיף 11.

(ג) חיפוש היצוני ייעשה בידי בן מינו של החשוד.

לקיחת דגימה 4. (א) היה לקצין משטרה יסוד סביר לחשוד שבגופו של חשוד נמצאת ראייה להוכחת ביצועה של עבירה או להוכחת הקשר שבין החשוד לבין ביצוע העבירה, רשאי הוא להורות על לקיחת דגימה אם החשוד נתן את הסכמתו לכך.

(ב) לא נתן החשוד את הסכמתו ללקיחת דגימה, רשאי קצין משטרה להגיש בקשה לבית המשפט כאמור בסעיף 7 לקבלת צו ללקיחת הדגימה; שוכנע קצין משטרה כי השהיה הכרוכה בקבלת צו כאמור עלולה לפגוע בראייה, יסביר זאת קצין המשטרה לחשוד וכן את המשמעות המשפטית של סירובו כאמור בסעיף 11.

(ג) לקיחת דגימה מהסוג האמור בפסקאות (1) ו-(4) להגדרת לקיחת דגימה, תיעשה בידי אדם הכשיר לכך.

חיפוש פנימי 5. (א) היה לקצין משטרה יסוד סביר לחשוד שבגופו של חשוד נמצאת ראייה להוכחת

ד ב ר י ה ס ב ר

- רק בית המשפט יהיה רשאי לאשר את ביצוע הבדיקה. מוצעת הגנה נוספת לזכויותיו של החשוד והיא שלקיחת הדגימה תיעשה רק בידי אדם הכשיר לכך.

במקרים שהשהיה בביצוע הבדיקה עד לקבלת אישור מאת בית המשפט עשויה לפגוע בראייה, למשל כשמדובר בגילוי של שרידי אלוהול או סמים ברם שהם בני חלוף, אין טעם לפנות לבית המשפט. מוצע שבמקרה זה תוסבר לחשוד המשמעות המשפטית של סירובו, כדי שהוא ישקול מחדש את החלטתו לטרב לבדיקה.

סעיף 5 החיפוש הפנימי הוא החמור שבין סוגי החיפוש השונים בגוף האדם. בהתאם לכך מוצע להחילו רק על עבירות מסוג פשע. בחיפוש מסוג זה יש הרירה של ממש לתוך גופו של החשוד. מוצע -

(4) שהחיפוש בגוף ייעשה במקום ובדרך שישמרו בצורה מרבית על כבודו של אדם, שלמות גופו וציגעת הפרט שלו, ותוך מועור הכאב או הנזק הכרוכים בחיפוש.

סעיף 3 משלושת סוגי החיפוש המוצעים, החיפוש היצוני הוא סוג החיפוש שפגיעתו באדם היא הקלה ביותר ולכן מוצע לאפשר עריכתו אף ללא צו שופט.

סעיף 4 לקיחת דגימה היא סוג חיפוש בגוף האדם המהווה פגיעה יותר משמעותית בחשוד מאשר החיפוש היצוני, כאשר היא כרוכה לעתים בחדירה לגופו של החשוד. מוצע שרק קצין משטרה יהיה מוסמך לבקש מהחשוד את עריכתה, ואם סירב לבדיקה

ביצועה של עבירה מסוג פשע או להוכחת הקשר שבין החשוד לבין ביצוע עבירה כאמור, רשאי הוא להורות שיערך בחשוד חיפוש פנימי אם החשוד נתן את הסכמתו לכך.

(ב) לא נתן החשוד את הסכמתו לחיפוש פנימי, רשאי קצין משטרה להגיש בקשה לבית המשפט כאמור בסעיף 7 לקבלת צו לעריכת חיפוש כאמור.

(ג) לא ייערך חיפוש, ולא תוגש בקשה לביצוע חיפוש לפי סעיף זה, אלא אם כן ניתנה חוות דעת רפואית, לאחר בדיקת החשוד, המפרטת את מצב בריאותו ואת הסיכונים הכרוכים בחיפוש לגבי החשוד. סירב החשוד להיבדק לשם מתן חוות דעת רפואית – יסביר לו קצין המשטרה את המשמעות המשפטית של סירובו כאמור בסעיף 11.

(ד) חיפוש פנימי ייעשה בידי אדם הכשיר לעשות את החיפוש המבוקש.

חיפוש פנימי
ולקחת דגימה
בהסכמה

6. (א) הסכמתו של החשוד לחיפוש פנימי וללקיחת דגימה תינתן בכתב, לאחר שהוסברו לחשוד בצורה מפורטת וברורה מטרת החיפוש, סוגו ודרכי עריכתו, ובחיפוש פנימי גם הסיכונים הרפואיים הכרוכים בו, אם יש כאלה, וכן הוסברה לו זכותו שלא להסכים והמשמעות המשפטית של סירובו; הסברת סיכון רפואי תינתן בידי רופא.

(ב) הסכמת קטין, פסול דין או אדם המוגבל בכוחו השכלי, טעונה גם הסכמת אפוטרופוס; לא היה לאדם כאמור אפוטרופוס רשאי בית המשפט למנות לו אפוטרופוס-לדין. סירב האפוטרופוס לתת את הסכמתו, יחליט בית המשפט בענין.

בקשה לצו
ללקיחת דגימה
או לחיפוש פנימי

7. (א) בקשה לצו ללקיחת דגימה או לחיפוש פנימי תוגש בכתב על ידי קצין משטרה ותיתמך בהצהרתו שניתנה לאחר אזהרה או כתצהיר כי התמלאו התנאים האמורים בסעיפים 4 ו-5, לפי הענין, וכי לא ניתנה הסכמה ללקיחת דגימה או לחיפוש פנימי לאחר שנתבקשה. הבקשה תכלול את אלה:

(1) שם המבקש, דרגתו ותפקידו;

(2) התאריך והמקום שבו נערכה הבקשה;

(3) פירוט העבירה נושא החקירה;

(4) פרטי זהותו של החשוד ומענו;

דברי הסבר

בהסכמתו. הסכמה זו תינתן לאחר שהוסבר לחשוד סוג החיפוש שמבקשים לערוך, הסיבה לחיפוש והסיכונים הכרוכים בכך, אם יש כאלה. אם מדובר בסיכון רפואי, את ההסבר יתן רק רופא. כמו כן יש להסביר לחשוד כי זכותו להתנגד לחיפוש המבוקש, אולם לסירובו יש נפקות משפטית כמפורט בסעיף 11 להצעה. רק בהתמלא כל התנאים המפורטים בסעיף, תהיה הסכמתו של החשוד תקינה.

אם מבקשים לערוך חיפוש בגופו של קטין, פסול דין או מוגבל בשכלו לא די בהסכמתם אלא תידרש גם הסכמת אפוטרופוסם, והכל כדי להגן על זכויותיהם. לסירוב האפוטרופוס מוצעת נפקות משפטית שונה – יחליט בענין בית המשפט. כן מוצע להסמיך את בית המשפט למנות אפוטרופוס-לדין אם לחשוד אין אפוטרופוס.

(1) רק קצין משטרה יהיה מוסמך לבקש מהחשוד את עריכתו, ואם סירב – רק בית המשפט יהיה רשאי לאשר את ביצוע החיפוש;

(2) לא ייעשה חיפוש פנימי אלא לאחר בדיקת מצבו הבריאותי של החשוד והערכת הסיכונים הבריאותיים לגביו כתוצאה מעריכת החיפוש;

(3) לחשוד המסרב להיבדק תוסבר המשמעות המשפטית של סירובו.

כמוצע לענין לקיחת דגימה, חיפוש פנימי ייעשה רק בידי מי שכשיר לעשות את הפעולה הרפואית המבוקשת.

סעיף 6 עיקרון בחוק המוצע הוא, שככל האפשר, ייעשה החיפוש בגופו של האדם

- (5) פירוט הפעולה המבוקשת בלקיחת הדגימה או בחיפוש הפנימי;
 (6) פירוט הנסיבות המקיימות את התנאים לפי סעיפים 4 ו-5;
 (7) אם הוגשו בעבר בקשות אחרות לגבי אותו השוד בקשר לאותה חקירה, פרטים בקשר לבקשות אלה לרבות החלטות בית המשפט לגביהן;
 (8) כשירותו של האדם שיבצע את לקיחת הדגימה או החיפוש הפנימי;
 (9) מקום ביצוע לקיחת הדגימה או החיפוש הפנימי;
 (10) משך הזמן הנדרש לביצוע הצו;
 (11) חוות דעת רפואית כאמור בסעיף 5(ג).
 (ב) העתק מהבקשה יימסר לחשוד.

8. (א) הוגשה בקשה לפי סעיף 7 (להלן – הבקשה), רשאי בית המשפט, לאחר שמיעת החשוד ובא כוהו, אם יש לו, לצוות על לקיחת דגימה או על עריכת חיפוש פנימי, אם שוכנע שהתקיימו כל אלה:

- (1) התנאים כאמור בסעיפים 4 ו-5;
 (2) הצורך בהשגת הראייה או בהוכחת הקשר שבין החשוד לבין ביצוע העבירה, גובר על הפגיעה בחשוד הכרוכה בביצוע הפעולה המבוקשת;
 (3) אין דרך אחרת, שפגיעתה בחשוד פחותה, להשגת הראייה או להוכחת הקשר שבין החשוד לבין ביצוע העבירה.
 (ב) היה החשוד קטין, פסול דין או אדם המוגבל בשרו השכלי, ישמע בית המשפט גם את אפטרופסו או את אפטרופסו-לדין, כאמור בסעיף 6(ב).

(ג) הדיון בבקשה יהיה בדלתיים סגורות אלא אם כן ביקש החשוד שבית המשפט ידון בפומבי; שוכנע בית המשפט שגילוי מידע הקשור לבקשה עלול לפגוע בחקירה או לחשוף שיטת חקירה או מקורות מידע שיש אינטרס ציבורי שלא לגלותם, רשאי הוא לעיין במידע ולהסתמך עליו מבלי להעמידו לרשות החשוד או בא כוהו, ובלבד שיבהיר לחשוד את מטרת החיפוש בגופו.

ד ב ר י ה ס ב ר

כדי להגן על פרטיותו של החשוד, מוצע שהדיון בבקשה לצו לפי החוק המוצע יישמע בדלתיים סגורות, אלא אם כן החשוד-המשיב מבקש שהדיון יהיה פומבי. כן מוצע, במקרים המפורטים בסעיף, לאפשר לבית המשפט שלא להעמיד לרשות החשוד ראייה או מידע, אם שוכנע שהגילוי עשוי לפגוע בחקירה.

בכל מקרה, על בית המשפט להסביר לחשוד את מטרת החיפוש בגופו.

מוצע לאפשר לחשוד לבקש מבית המשפט שבעת עשיית הבריקה יהיה נוכח אדם מטעמו; בית המשפט רשאי להיענות לבקשה זו אלא אם כן צרכי החקירה אינם מאפשרים זאת.

סעיף 7 מוצע לקבוע שבקשה לבית המשפט למתן צו לעריכת חיפוש בגוף האדם מסוג לקיחת דגימה או חיפוש פנימי, תוגש על ידי קצין משטרה – שהוא האדם המוסמך לבקש מחשוד לערוך חיפוש מהסוג האמור. הבקשה תיערך כאמור בסעיף המוצע.

סעיף 8 בשל הפגיעה בזכויות החשוד מוצע שצו ללקיחת דגימה או לחיפוש פנימי יינתן רק במעמד שני הצדדים, לרבות אפטרופסו או אפטרופסו-לדין של החשוד, אם נדרש. מוצע שבטרם יתן בית המשפט צו כמבוקש ישקול את היחס שבין הצורך בקבלת הראייה לבין הפגיעה בחשוד עקב ביצוע החיפוש. הגבלות אלה מוצעות לאור הוראות חוק-יסוד: כבוד האדם והירותו.

(ד) בית המשפט רשאי, אם החשוד ביקש זאת, להתנות מתן צו לחיפוש פנימי בנוכחותו של אדם מסויים בעת עריכת החיפוש, ובלבד שלא יהיה במילוי תנאי זה כדי לפגוע בתוצאות החיפוש.

9. (א) צו ללקיחת דגימה או לחיפוש פנימי יכלול את אלה:

צו חיפוש

- (1) שם מבקש הצו, דרגתו ותפקידו;
- (2) פירוט העבירה שבקשר עמה מתבקשים לקיחת הדגימה או החיפוש הפנימי;
- (3) שמו של החשוד שלגביו ניתן הצו;
- (4) פירוט הפעולה שיש לבצע והתנאים לעריכתה ומקום ביצועה או סוגה;
- (5) אישר בית המשפט את נוכחותו של אדם אחר בעת עריכת הפעולה – פרטי זהותו;
- (6) כשירותו של מבצע הפעולה;
- (7) כל הוראה אחרת שבית המשפט רואה לתתה לענין לקיחת הדגימה או החיפוש הפנימי;
- (8) משך תוקפו של הצו;
- (9) תאריך ומקום מתן הצו;
- (10) שמו וחתימתו של השופט הנותן את הצו.

(ב) תוקפו של הצו לפי סעיף זה יהיה כפי שיקבע בית המשפט ובלבד שלא יעלה על שלושה ימים, כשבמניינם לא יבואו בחשבון שבתות וחגים; בית המשפט רשאי מנימוקים מיוחדים שיירשמו, להאריך את תוקפו של הצו לתקופות נוספות שלא יעלו על שלושה ימים בכל פעם.

דו"ח על
חיפוש בגוף
האדם והחזקת
דברים שנתפסו

10. (א) מבצע החיפוש בגוף האדם ירשום בתום החיפוש, או בהקדם האפשרי לפי הענין, דין וחשבון על מהלכו של החיפוש, ויחתום עליו.

(ב) דין וחשבון כאמור בסעיף קטן (א) יכלול את אלה:

- (1) שמו ופרטי זהותו של החשוד;
- (2) פירוט פעולת החיפוש בגוף האדם שנעשתה ותוצאותיה;
- (3) פירוט הדברים שנתפסו;
- (4) התאריך, לרבות השעה, והמקום שבהם נערכה פעולת החיפוש;
- (5) שמו וכשירותו או דרגתו של האדם שערך את החיפוש, לרבות פירוט מקום עבודתו הקבוע;
- (6) שמו ומענו של האדם האחר שנכח בעת החיפוש, אם נכח.

ד ב ר י ה ס ב ר

התוקף של הצו; לא נקבעה תקופה, הצו יפקע כעבור שלושה ימים שבמניינם לא יבואו שבתות וחגים.

סעיף 10 הוראה דומה קיימת גם לגבי חיפוש רגיל.

סעיף 9 מוצע שצו חיפוש יבהיר את סוג החיפוש שאושר, ויכלול את הפרטים הנהוצים לענין זה, כגון כשירותו של מבצע החיפוש והתנאים לביצוע הצו. כן מוצע שבית המשפט יקבע את תקופת

- (ג) העתק הצו ודו"ח החיפוש יימסרו לחשוד.
- (ד) הדברים שנתפסו בחיפוש בגוף האדם יוחזקו במשמורת המשטרה.
11. סירוב החשוד (א) סירב החשוד לאחת הפעולות המפורטות להלן, עשוי סירובו לשמש חיזוק למשקל הראיות של התביעה:
- (1) חיפוש פנימי, לרבות בדיקה לשם מתן חוות דעת הדרושה לקבלת צו לחיפוש פנימי;
- (2) לקיחת דגימה לאחר שהובהר לחשוד שהראיה שתתקבל כתוצאה מלקיחת הדגימה עלולה להיפגע עקב סירובו;
- (3) חיפוש חיצוני, כשלא ניתן לעשותו בכוח מחמת התנהגותו של החשוד.
- (ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו באחד מאלה:
- (1) הסירוב ללקיחת הדגימה או לחיפוש הפנימי היה של אפטרופסו של החשוד ובית המשפט אישר את הסירוב;
- (2) לא הוגשה בקשה לבית המשפט לקבלת צו, למעט בנסיבות האמורות בסעיף 4(ב) סיפה;
- (3) בית המשפט לא נתן צו ללקיחת דגימה או לחיפוש פנימי לאחר שהתבקש לכך.
- עונשין 12. נתן בית משפט צו ללקיחת דגימה או לחיפוש פנימי כאמור בסעיף 8, או שהתקיימו הנסיבות האמורות בסעיף 4(ב) סיפה, ועמד החשוד בסירובו לעריכת לקיחת הדגימה או לחיפוש הפנימי, דינו – מאסר שנתיים.
- חיפוש בגופו של אדם שאינו חשוד 13. קיים צורך לערוך חיפוש בגופו של אדם שאינו חשוד לשם חקירת עבירה והאדם נתן את הסכמתו לחיפוש בגופו, ייעשה החיפוש לפי הוראות חוק זה.
- תחולת החוק 14. הוראות חוק זה יחולו על חיפוש בגוף האדם הנעשה לפי כל חוק, אלא אם כן נקבע בחוק שלפיו נעשה החיפוש הסדר שונה.
- תיקון פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר והיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969² 15. בפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר והיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969² –

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 13 העקרון הגלום בהצעת חוק זו הוא שחיפוש בגוף האדם ייעשה רק בחשוד; אולם מוצע לקבוע שניתן יהיה לעשות חיפוש בגופו של אדם שהוא קרוב לעבירה או קשור בדרך כלשהי לעבירה, אף כי הוא נקי מכל חשד. חיפוש בגופו של אדם שאינו חשוד בעבירה ייעשה אך ורק בהסכמתו ולא תהיה כל נפקות משפטית לאי מתן הסכמתו.

סעיף 14 מוצע שהעקרונות והתנאים שנקבעו בחוק זה לעריכת חיפוש בגוף האדם, יחולו גם על עריכת חיפוש בגוף האדם לפי כל חוק, אלא אם כן נקבעו הסדרים מיוחדים בחוק האחר.

סעיף 11 סעיף זה קובע את הנפקות המשפטית לסירובו של חשוד לעריכת חיפוש בגופו, כמפורט בסעיף, והסייגים לה. מטרתו של הסעיף להביא לאיזון הראוי בין ההגנה על זכויות האדם, כפרט, לבין האינטרס הציבורי לגלות ראיות בקשר לעבירות מסוג עוון או פשע.

סעיף 12 מוצע לקבוע עבירה מיוחדת של בויון בית משפט כאשר חשוד מתמיד בסירובו ללקיחת דגימה או לעריכת חיפוש פנימי, גם לאחר שבית המשפט ציווה על עשייתם.

² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ' 284.

(1) במקום סעיף 22 יבוא:

"חיפוש בעצור 22. (א) שוטר העוצר אדם, או המקבל עצור או אסיר למשמורתו, רשאי לערוך חיפוש על גופו; בסעיף זה, "חיפוש על גוף האדם" – חיפוש על פני גופו של אדם, בבגדיו או בכליו, שאינו חיפוש חיצוני כהגדרתו בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף האדם), התשנ"ה-1995.

(ב) אין בהוראות סעיף קטן (א) כדי לגרוע מסמכות חיפוש על פי חוק בגופו של עצור או אסיר.

(ג) הדברים שנתפסו בחיפוש לפי סעיף קטן (א) יוחזקו במשמורת לאחר עריכת רשימה שתיחתם בידי המחפש ומי שחיפשו על גופו; עותק של הרשימה יימסר למי שחיפשו על גופו."

(2) בסעיף 25 –

(א) בסעיף קטן (א), במקום "חיפוש בגופם או בכליהם" יבוא "חיפוש על גופם, כאמור בסעיף 22", ובמקום "סעיף 131 א לפקודת החוק הפלילי, 1936" יבוא "סעיף 256 לחוק העונשין, התשל"ז-1977";

(ב) בסעיף קטן (ג), במקום "סעיף 131 א לפקודת החוק הפלילי, 1936" יבוא "סעיף 256 לחוק העונשין, התשל"ז-1977";

(3) בסעיף 29, במקום "מותר לחפש בכליו או בגופו" יבוא "מותר לחפש על גופו, כאמור בסעיף 22".

ד ב ר י ה ס ב ר

(ג) מי שמוסמך לערוך חיפוש לפי סעיף קטן (א) רשאי לדרוש שחפץ שאינו דרוש לנושאו אותה שעה לצורך עיסוקו יופקד בידיו כל עוד נושאו נמצא במקום מהמקומות האמורים בסעיף 131 א לפקודת החוק הפלילי, 1936.

"חיפוש באדם"

29. נמצא אדם בבית או במקום שמחפשים בו או בקרבתו, ויש יסוד סביר לחשוד שהוא מסתיר אצלו חפץ שמחפשים, או שרשאים לחפש אחריו – מותר לחפש בכליו או בגופו מיד; רשימת החפצים שנמצאו ונתפסו תיערך ותיחתם בידי עדים, כאמור בסעיף 27, והעתק הרשימה חתומה כאמור יימסר לאדם לפי דרישתו.

הוראות החוק שהוזכרו לעיל קובעות את סמכות החיפוש על גופו של אדם המוענקה לשוטר הן אגב מעצר והן בנסיבות אחרות. חיפוש זה נעשה על גוף של החשוד, בגדיו או בכליו. לאור החוק המוצע, הקובע תנאים מיוחדים לגבי החיפוש החיצוני, שהוא שונה מהחיפוש על גוף האדם, מוצע להתאים את הוראות החיפוש שבפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) להוראות של החוק המוצע.

סעיף 15 מוצע לתקן את סעיפים 22, 25 ו-29 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969. סעיפים אלה כנוסחם היום קובעים לאמור:

"חיפוש בנעצר"

22. (א) שוטר שעצר אדם לפי צו או בלא צו או שקיבל נעצר ממי שעצרו, רשאי לחפש בכליו או בגופו, בעצמו או על ידי אחר, ולשים במשמורת בטוחה כל דבר שנמצא אצלו.

(ב) תיערך רשימת הרברים שנמצאו ותיחתם בידי המחפש והנחפש."

"חיפוש בבית משפט והפקדת חפצים"

25. (א) שוטר, או מי שהוסמך לכך מאת שר המשטרה, יהיה רשאי, בלא צו, לערוך חיפוש בגופם ובכליהם של באי בית משפט, בית דין או מקום אחר שבו מתקיימים הליכים משפטיים, אם הדבר דרוש לצורך קיום הוראות סעיף 131 א לפקודת החוק הפלילי, 1936.

(ב) מי שעורך חיפוש על פי סעיף קטן (א) יהיו לו הסמכויות הנתונות לשוטר לענין הפיסת חפץ שנתגלה אגב חיפוש.

³ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

16. בפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971⁴ -

(1) במקום סעיף 5 יבוא:

"קבלה למשמורת 5. סוהר המקבל אסיר למשמורתו יערוך בו חיפוש כאמור בסימן ז' לפרק ג', ויקח ממנו חפצים אסורים."

(2) במקום סעיף 40 יבוא:

40. סוהר רשאי לבדוק כל דבר המובא לבית הסוהר או המוצא ממנו וחפץ אסור יילקח ממי שמחזיק אותו; נמצא חפץ אסור יודיע מיד הסוהר על כך למנהל בית הסוהר."

(3) בסעיף 50, סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) והסימון "(א)" - יימחק;

(4) אחרי סעיף 95 יבוא:

"סימן ז': סמכויות עיכוב, מעצר וחיפוש של סוהר

הגדרות 95א. בסימן זה -

"כלי יריה" - כהגדרתו בחוק כלי יריה, התש"ט-1949⁵;

"חיפוש על גופו של אדם" - חיפוש על פני גופו של אדם, בבגדיו או בכליו, שאינו חיפוש חיצוני או בחינה חזותית של גופו העירום;

"חיפוש חיצוני" - כל אחד מאלה:

(1) גזירת ציפורניים לשם דגימה;

(2) לקיחת חומר שמתחת לציפורניים;

(3) לקיחת שאריות חומר מעל הגוף;

(4) בדיקה על העור בכל דרך שהיא שאין בה, דרך כלל, סיכון לבריאות;

"חיפוש פנימי" - כל אחד מאלה:

(1) בדיקה באמצעות מכשיר גלים על-קוליים;

(2) בדיקה באמצעות מכשיר רנטגן;

(3) בדיקה באמצעות סורק מסוג כלשהו;

(4) בדיקה גינקולוגית לרבות לקיחת חומר;

(5) בדיקה בפי הטבעת לרבות לקיחת חומר;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 16 מוצע לתקן את פקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971, כמפורט להלן.

(א) החלפת סעיפים 5 ו-40 ותיקון סעיף 50 התיקונים המוצעים נדרשים בעקבות הוספת סימן ז' לפקודה שעניינו סמכויות עיכוב, מעצר וחיפוש של סוהר.

⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 21, עמ' 459.
⁵ ס"ח התש"ט, עמ' 143.

"סמים" – סמים מסוכנים כהגדרתם בפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973⁶;

"קצין שירות בתי הסוהר" – סוהר בדרגת רב כלאי ומעלה, או סוהר בדרגת כלאי ומעלה הנמנה עם היחידה ללוחמה בסמים של שירות בתי הסוהר ששר המשטרה הסמיכו לענין סימן זה.

95ב. (א) הסמכויות המסורות לשוטר לפי סעיפים 2 ו-3 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969, יהיו נתונות גם לסוהר בעת מילוי תפקידו ולצורך מילוי תפקידו בתחום בית הסוהר, במתקני שירות בתי הסוהר שמהוץ לתחומי בית הסוהר, בסביבתם הקרובה של בית הסוהר או של המתקנים האמורים, וכן בעת ליווי אסיר מחוץ לבית הסוהר או בעת רדיפה אחרי אסיר נמלט; לענין סעיף קטן זה, "מילוי תפקידו של סוהר" – לרבות גילוי ומניעת עבירות המבוצעות בתחומי בית הסוהר או במתקני שירות בתי הסוהר וכן גילוי ומניעת עבירות המבוצעות בסביבתם הקרובה של בית הסוהר או של המתקנים האמורים והנוגעות לבית הסוהר או לאסירים.

(ב) לסוהר הנמנה עם יחידת האבטחה והמבצעים של שירות בתי הסוהר, ששר המשטרה הסמיכו לכך, יהיו נתונות הסמכויות האמורות בסעיף קטן (א) גם בעת מילוי תפקידי אבטחה של עובדי שירות בתי הסוהר ובני משפחותיהם מחוץ לתחומי בית הסוהר ולצורך מילוי תפקיד זה.

(ג) סוהר המעכב אדם שאינו אסיר או העוצר אותו יעבירו ללא דיחוי לשוטר או לתחנת המשטרה הקרובה.

95ג. (א) סוהר העוצר אדם לפי סעיף 95ב רשאי לערוך חיפוש על גופו.

סמכויות עיכוב ומעצר בלא צו

סמכות חיפוש אגב מעצר

ד ב ר י ה ס ב ר

הרחבה נוספת של סמכויות העיכוב והמעצר מתייחסת לקבוצה מצומצמת של סוהרים הממלאים תפקידי אבטחה לעובדי שירות בתי הסוהר ומשפחותיהם.

(ג) סמכות חיפוש אגב מעצר (סעיף 95ג המוצע) מוצע להעניק לסוהר סמכות לחפש על גופו של כל אדם שהוא עוצר; סמכות כזו יש לשוטר אגב מעצר. כן מוצע להסמיך סוהר הנמנה עם היחידה ללוחמה בסמים לערוך בחינה חזותית על גופו העירום של כל אדם שהוא עוצר בתוך בית הסוהר, ובלבד שיש לסוהר יסוד סביר לחשוד שעל גופו נמצאת ראיה לביצועה של עבירת סמים.

(ב) סמכויות עיכוב ומעצר (סעיף 95ב המוצע)

סמכות העיכוב והמעצר של סוהר ללא צו שופט נובעת היום מהסמכה מיוחדת של שר המשטרה לכלל הסוהרים לפי סעיפים 2 ו-3 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969; לאור חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, מוצע לקבוע סמכויות כאמור בפקודת בתי הסוהר.

הסמכויות האמורות יוענקו לסוהר בעת מילוי תפקידו ולצורך מילוי תפקידו בלבד; הסמכויות מוגבלות לאזורים מסויימים – תחום בית הסוהר או מתקן של שירות בתי הסוהר וסביבתם הקרובה; אולם כאשר סוהר מלווה אסיר או רודף אחרי אסיר נמלט, יהיו לו סמכויות העיכוב והמעצר גם מעבר לאזורים האמורים.

⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 27, עמ' 563.

הצעות חוק 2344, א' בשבט התשנ"ה, 2.1.1995.

(ב) היה לטוהר הנמנה עם היחידה ללוחמה בסמים של שירות בתי הסוהר, העוצר אדם בבית סוהר לפי סעיף 95ב, יסוד סביר לחשוד שעל גופו של העצור נמצאת ראייה להוכחת ביצועה של עבירת סמים, רשאי הוא לחפש על גופו וכן לערוך בחינה חזותית של גופו העירום של העצור לאחר שנתבקשה הסכמתו לכך.

סמכויות חיפוש בעת קבלת אסיר

95ד. טוהר המקבל אסיר למשמורתו רשאי לערוך חיפוש על גופו של האסיר; כן רשאי טוהר, כדי למנוע הכנסת חפץ אסור לבית הסוהר, לערוך בחינה חזותית של גופו העירום של אסיר בעת קבלתו למשמורת בבית הסוהר, גם ללא חשד שהאסיר עבר עבירה, לאחר שנתבקשה הסכמתו לכך. לענין סעיף זה, "קבלה למשמורת" – לרבות קבלת אסיר החוזר לבית הסוהר לאחר יציאה ממנו כדין.

95ה. (א) טוהר רשאי לערוך בכל עת חיפוש על גופו של אסיר, וזאת ככל שהדבר נחוץ לשם שמירה על בטחון בית הסוהר או לשם קיום הסדר הטוב והמשמעת בו.

חיפוש באסיר בעת שהייתו בבית סוהר

(ב) היה לקצין שירות בתי הסוהר יסוד סביר לחשוד כי האסיר מחביא בכליו או בבגדיו חפץ אסור שעלול לפגוע בבטחון המדינה או בבטחון בית הסוהר, רשאי הוא להורות על עריכת בחינה חזותית של גופו העירום של האסיר, לאחר שנתבקשה הסכמתו לכך.

(ג) היה לטוהר יסוד סביר לחשוד כי אסיר הנמצא בבית הסוהר מחזיק או החזיק בכלי ירייה או בחומר נפץ, רשאי הוא להורות על ביצוע חיפוש חיצוני של האסיר, לאחר שנתבקשה הסכמתו לכך.

195. בהעדר הסכמת העצור או האסיר, לפי הענין, לביצוע פעולות החיפוש המפורטות בסעיפים 95ג(ב), 95ד, 95ה(ב) ו-95ג(א) לענין בחינה חזותית, רשאי טוהר להשתמש בכוח סביר לביצוע הפעולה אם קצין שירות בתי הסוהר אישר זאת בכתב לאחר שהעצור או האסיר הובא לפניו וטען את טענותיו.

העדר הסכמה

195. טוהר רשאי לערוך באסיר שהוא מלווה מחוץ לבית הסוהר חיפוש על גופו גם שלא אגב מעצר.

חיפוש באסיר מחוץ לבית הסוהר

195ח. (א) היה לקצין שירות בתי הסוהר יסוד סביר לחשוד כי אסיר הנמצא בבית הסוהר עבר עבירה על פקודת הסמים

חיפוש בגוף האסיר לגילוי סמים מסוכנים

ד ב ר ו ה ס ב ר

טוהר הנמנה עם היחידה המיוחדת ללוחמה בסמים. מטרת החיפושים היא למנוע הכנסת הפצים אסורים – לרבות סמים – לתוך בית הסוהר, זאת כדי להגן על בטחון בית הסוהר, ובמקרים מסויימים אף על בטחון המדינה.

(ד) סמכות חיפוש באסיר (סעיפים 95ד עד 95ח המוצעים)

מוצע להעניק סמכות לחיפושים מסוגים שונים באסירים תוך אבחון בין נסיבות שונות. לגבי חלק מהחיפושים נדרש קיום של חשד סביר; חיפושים אחרים יותרו רק לפי הוראה של קצין שירות בתי הסוהר או

המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973, רשאי הוא, לאחר שביקש את הסכמתו לכך, להורות על לקיחת דגימה של שתן, על בחינה חזותית של גופו העירום או על ביצוע חיפוש חיצוני; כן רשאי הוא להורות כאמור לגבי אסיר המצוי בבית הסוהר במקום המיועד לאסירים שאינם משתמשים בסמים, גם אם לא קיים לגבי אותו אסיר חשד כאמור.

(ב) לא נתן האסיר את הסכמתו ללקיחת דגימה של שתן, ייחשב סירובו לעבירת בית סוהר כמשמעותה בסעיף 56, ובנוסף לכך, בנסיבות האמורות בסעיף קטן (א) סיפה, ניתן יהיה להוציא את האסיר מהמקום המיועד לאסירים שאינם משתמשים בסמים.

(ג) היה לקצין שירות בתי הסוהר יסוד סביר לחשוד שאסיר מתביא בתוך גופו סמים מסוכנים, רשאי הוא להורות שייערך בו חיפוש פנימי לאחר שנתבקשה הסכמתו לכך.

(ד) לא נתן האסיר את הסכמתו לחיפוש פנימי, רשאי קצין שירות בתי הסוהר הנמנה עם היחידה ללוחמה בסמים להגיש בקשה לבית המשפט לקבלת צו לעריכת חיפוש כאמור.

95ט. (א) סוהר רשאי לערוך חיפוש על גופו של אדם בעת שהוא מבקר בבית סוהר לצורך גילוי חפצים אסורים, וזאת גם אם אין חשד כלפי אותו אדם.

חיפוש בעת ביקור בבית הסוהר

(ב) סירב האדם לעריכת חיפוש כאמור בסעיף קטן (א), רשאי הסוהר, בנוסף לכל סמכות אחרת, למנוע את כניסתו לבית הסוהר או את שהירתו שם; הסוהר ירשום את נימוקי החלטתו בספר כאמור בסעיף 50.

17. בפקודת המכס [נוסח חדש]⁷, בסעיף 184, במקום המלים "ולחפש אצלו" יבוא "ולחפש על גופו כאמור בסעיף 22 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969".

18. בפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973, בסעיף 28 -

(1) בסעיף קטן (ב) (2), (3) ו-(5), במקום "בכליו או בגופו של אדם" יבוא "על גופו של אדם כאמור בסעיף 22 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969";

(2) סעיף קטן (ג) - יימחק.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיפים מוצע להקן את החוקים המפורטים 17 עד 20 בסעיפים אלה כדי להתאים את סמכויות החיפוש על גופו של אדם ובכליו לאלה שניתנו לשוטרי אגב מעצר. (ראה לענין זה דברי ההסבר לסעיף 15).

(ה) סמכות חיפוש במבקר (סעיף 95ט המוצע) מוצע לקבוע בסעיף זה את סמכותו של סוהר לערוך חיפוש על גופו של מבקר בבית סוהר לשם גילוי חפצים אסורים. סמכות זו קבועה היום בסעיף 50(ב) לפקודה, שמוצע למחקה (פסקה 3) של החוק המוצע).

⁷ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 3, עמ' 39.

19. בחוק סמכויות שעת-חירום (הוראות שעה), התשכ"ט-1969⁸, בסעיף 2(א) ו-4), במקום "בכליו או בגופו של אדם" יבוא "על גופו של אדם כאמור בסעיף 22 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969".

תיקון חוק סמכויות שעת-חירום

20. בחוק הטיס (בטחון התעופה האזרחית), התשל"ז-1977⁹, בסעיף 9 - (1) בסעיף קטן (א) ו-2), במקום "בכליו או על גופו של אדם" יבוא "על גופו של אדם כאמור בסעיף 22 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969";

תיקון חוק הטיס (בטחון התעופה האזרחית)

(2) בסעיף קטן (ג), המלה "בכליו" - תימחק.

21. בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955, אחרי סעיף 245 יבוא:
245. לענין חיפוש בגופו של חייל, יהיו לבית הדין הצבאי המהווי, למפקד בסיס משטרה צבאית או לקצין משטרה צבאית שדרגתו לפי תקן היא סרן, וכן לשוטרי צבאי, אותן הסמכויות שהוענקו בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - חיפוש בגוף האדם), התשנ"ה-1994, לבית המשפט, לקצין משטרה ולשוטר, לפי הענין.

תיקון חוק השיפוט הצבאי

"סמכויות לערוך חיפוש בגוף החייל"

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 21 מוצע להסמיך במערכת הצבאית בעלי תפקידים המקבילים לאלה שבמשפט האזרחי לשם עריכת חיפוש בגופו של חייל.

⁸ ס"ח התשכ"ט, עמ' 226.
⁹ ס"ח התשל"ז, עמ' 126.

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חבר הכנסת מטעם ועדת העבודה והרווחה של הכנסת:

הצעת חוק פיצויי פיטורים (תיקון מס' 6) (התפטרות לרגל לידה או לצורך התנדבות לשירות לאומי), התשנ"ה-1995* [936]

1. בסעיף 7 לחוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963¹ (להלן – החוק העיקרי) – תיקון סעיף 7

(1) בסעיף קטן (ב), אחרי פסקה (2) יבוא:

"(3) בת זוגו של העובד היתה עובדת עצמאית במשך שנים-עשר חודשים רצופים לפחות בסמוך לפני יום הלידה או בסמוך לפני קבלת הילד לאימוץ, לפי הענין, ולא הפסיקה את עיסוקה לצורך טיפול בילד."

(2) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ה) שר העבודה והרווחה יתקין בתקנות, באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, הוראות בדבר הגדרת עובדת עצמאית לענין פסקה (3) של סעיף קטן (ב), וכן כללים בדבר הוכחת עיסוקה כעובדת עצמאית ודרכי הוכחה בענין אי הפסקת עיסוקה כאמור באותה פסקה."

דברי הסבר

(2) הילד נמצא בהחזקתו הבלעדית, או בטיפולו הבלעדי מחמת נכות או מחלה של בת זוגו."

סעיף קטן (ב) מקנה לאב זכויות להתפטר מעבודתו – תוך תשעה חודשים מיום הלידה או מקבלת ילד לאימוץ – ולקבל פיצויי פיטורים, על מנת לטפל בילד, הכל כזכויות האם.

אולם הוראה זו חלה רק כאשר שני בני הזוג הם עובדים שכירים; יש בכך משום אפליה לרעה של משפחה שבה האם היא במעמד של עוסקת עצמאית. מטרת התיקון המוצע ליצור שוויון בין שני סוגי המשפחות. יחד עם זאת, כדי למנוע ניצול לרעה, מוצעת "תקופת הכשרה" של שנה לפחות, לאם, ודרישה להוכחת עיסוקה כעצמאית, כגון באמצעות אישורי שלטונות מס הכנסה או ביטוח לאומי, הכל כפי שיקבע שר העבודה והרווחה באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת.

סעיף 1 סעיף 7 לחוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963 (להלן – החוק), קובע לאמור:

"התפטרות של הורה

7. (א) התפטרות עובדת, תוך תשעה חודשים מיום שילדה, על מנת לטפל בילדה – יראו לענין חוק זה את התפטרותה כפיטורים. והוא הדין בעובדת שקיבלה לאימוץ, לבדה או עם בעלה, ילד שטרם מלאו לו שלוש עשרה שנים, ותוך תשעה חודשים מיום קבלתו לאימוץ התפטרותה על מנת לטפל בו, ובלבד שניתן צו אימוץ, בין לפני התפטרותה ובין לאחריה.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) יחולו בשינויים המחוייבים, על עובד, והכל אם נתקיים בו אחד מאלה:

(1) בת זוגו של העובד הועסקה כעובדת במשך ששה חודשים רצופים לפחות בסמוך לפני יום התפטרותו; לענין זה יראו כעובדה גם תקופת הפסקה בעבודה שבה נמשכים יחסי עובד ומעביד;

* הצעת חוק מס' תתרט"ו; הועברה לוועדה ביום ג' בכסלו התשנ"ד (17 בנובמבר 1993).
¹ ס"ח התשכ"ג, עמ' 136; התשנ"א, עמ' 157.

תיקון סעיף 11 2. בסעיף 11(ג) לחוק העיקרי, בסופו יבוא "והוא הדין בעובדת שהתפטרה סמוך לפני שהתנרבה לשרה בשירות לאומי כמשמעותו בפסקה 3(ב) להגדרת "ילד" שבסעיף 5 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח-1968², ובלבד ששירתה בשירות לאומי ששה חודשים לפחות".

דברי הסבר

בסעיף 1 לחוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה) התש"ט-1949.

מאידך, עוברת המתפטרת מעבודתה מאחר שהיא מתנדבת לשירות לאומי אינה זכאית לתשלום פיצויי פיטורים.

מוצע לכלול בין הזכאים לפיצויי פיטורים גם בת המשרתת בשירות לאומי, ולהשוות את מעמדה לחברתה המתפטרת מעבודתה לרגל גיוסה לצה"ל.

חברת הכנסת ענת מאור

סעיף 2 סעיף 11(ג) לחוק קובע לאמור:

"התפטרות אחרת שדינה כפיטורים

11. (א)

(ב)

(ג) התפטר עובד סמוך לפני התגייסותו לשירות סדיר כמשמעותו בסעיף 1 לחוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה) התש"ט-1949, בשל התגייסותו כאמור, רואים את ההתפטרות לענין חוק זה כפיטורים."

סעיף קטן (ג) מזכה עובדת בתשלום פיצויי פיטורים אם התפטרה לרגל התגייסות לשירות סדיר כמשמעותו

² ס"ח התשכ"ח, עמ' 108.